

Ochráňme náš zelený svet ...

(Rozprávanie)

Všade okolo nás sú bilbordov, slogany, televízne, či reklamné spoty, ... ktoré informujú, naliehavo varujú, dokonca kategorický imperatív upozorňuje, že naša planéta posledné desaťročie vysiela jasné signály, že ľudská činnosť jej dáva poriadne zabráť.

Kadiaľ človek kráča, možno povedať, že naráža na „zelené výstrahy“ – varovania – typu: „Stop klimatickým zmenám, ...odlesňovaniu pralesov/lesov, ...redukciu nárastu emisií z dopravy, najviac z leteckej,... ďalšie apely: minimalizujte odpad, ... neplytvajte potravinami, ...pozor na ekologický i etický dopad odevného priemyslu“.

Vieme, vidíme, chápeme, vnímame zhubný mechanizmus, ktorý „šliape“ po tom, čo najviac potrebujeme chrániť: Je to právo človeka a právo prírody! Zdá sa, že dialóg, či konfrontácia odborníkov na životné prostredie našej planéty na jednej strane a podnikateľov (vo všeobecnosti), koncernov, ... – narážajú na neprekonateľnú bariéru. Tou bariérou je v podstate - odhalený záujem podnikateľov – dosiahnuť čo najväčší zisk. Zjednodušene by sa dalo konštatovať, že zisky koncernov ničia životné prostredie. A na čo slúži zisk? Možno povedať, že okrem iného – aj na hedonistický spôsob života mnohých z nás!

Všetky politiky sveta, spoločné úsilie medzinárodných organizácií, štátov, regiónov, odbornej i laickej verejnosti majú za cieľ zvážiť a posúdiť hlavné environmentálne problémy našej doby, definovať hlavné príčiny ich výskytu, dôsledky, ku ktorým viedli, a hľadať spôsoby ich riešenia.

Svet disponuje fundovanými informáciami, no napriek tomu ...z médií vyskakujú hrozné konštatovania: „Svet žije na ekologický dlh“, ...“Deštrukcia ozónovej vrstvy pokračuje“,...“Ekologické problémy morí a oceánov“, ...“Zničenie prírodného bohatstva“. V smutnom výpočte nie je potrebné pokračovať. Vystáva základná otázka. Ako sa správať, konať v každodennom živote – aby bolo zachované PRÁVO PRÍRODY? Dá sa vôbec – žiť ekologicky? Musíme byť ostražití, aby sme ani náhodou nepodľahli, neuverili falošným zeleným správam. Ako to, že vieme, že máme právo na priaznivé prírodné prostredie, no napriek tomu čelíme vážnym environmentálnym problémom? Skúsme sa dotknúť niektorých z tých najpálčivejších.

Milióny ľudí začína deň životabudičom - kávou. V reklamách sa predbiehajú rôzne značky ako „o život“. Ale alumíniové kávové kapsule od svetového veľkovýrobcu zaznamenali svetový úspech. Po celej zemeguli si môžete vybrať medzi 24 rozličnými alumíniovými kapsulami s rôznymi prívlastkami – „ovocný“, „intenzívny“, „harmonický“. K nim si možno prikúpiť vhodné doplnky – napríklad šálky na espresso v tvare kapsúl. Po použití končia v smetiach. Samotné prázdne kávové kapsuly vytvoria každý rok hromadu odpadu vážiaceho najmenej osemtisíc ton. Pritom skoro každý vie, že výroba hliníka je poriadna ekologická záťaž. Na výrobu jednej tony hliníka je treba toľko elektriny, ako spotrebuje dvojčlenná domácnosť za päť rokov. Pritom sa uvoľní osem ton CO₂. Čo stojí za vážne povšimnutie je to – že ekologickú likvidáciu však výrobca kávových kapsúl prenecháva na svojich zákazníkov. Je požiadavka, aby ich zákazníci hádzali do separovaného odpadu, alebo odovzdávali do zberu druhotných surovín. Nikto však nevie, koľko z nich skončí tam, a nie v obyčajnom domovom odpade. A tak výrobca kávových kapsúl chce naďalej „urýchliť trvalo udržateľnú výrobu hliníka“. Nebolo by teda ekologicky a sociálne spravodlivé, keby sa takáto káva vôbec nedostávala na trh? Lenže takáto otázka sa v – trvalo udržateľnej, vyspelej konzumnej

spoločnosti – nekladie. A tak sa zbytočný kávový systém, ktorý produkuje množstvo odpadu, plytvá prírodnými zdrojmi, považuje za ekologicky bezchybný, dokonca za dobrodenie pre človeka a prírodu. A to všetko je denne podporované zelenými reklamnými spotmi.

Dajme si preto veľký pozor na zdanlivo zelený svet. Pod zeleným plášťom môže postupovať globálna skaza. Za slovným spojením ako - „*trvalo udržateľný*“, alebo „*etické spotrebiteľstvo*“ sa môže skrývať škodlivé a nečestné konanie voči nám-luďom i voči prírode. Podobné termíny môžu „*prikryvať*“ - zeleninu z južného Španielska, letecké zájazdy, rastlinné pohonné hmoty, palmový olej, geneticky modifikovanú sóju, uhoľné elektrárne, priehrady, ropu z Antarktídy. Zelený plášť, či skôr zelení diabli? – prikrywajú výrobcu celosvetovo známeho hnedého kolového sladkého nápoja s obsahom oxidu uhličitého, ktorý v chudobných krajinách odčerpáva pramene vody skoro až do ich vyschnutia. Do zeleného obalu patrí i najväčší európsky emitent CO₂, energetický koncern, ktorý chápe svoje uhoľné pece ako ochranu druhov, lebo na chladiacich vežiach hniezdia vtáky. Nebeží všetko po starom v potravinárskych koncernoch s výrobou vrecúškových polievok, omáčok v prášku, pričom sa spotrebujú tony surovín spôsobujúcich ničenie lesov. Toto všetko i všeličo iné dnes existuje už aj v „*zelenej*“, „*zodpovednej*“ verzii. Preto je potrebné všímať si takto *dobře nakopené správy!*“ Na záchrane sveta sa môže podieľať každý. Ako? Každý z nás má povinnosť chrániť prírodné zdroje, minimalizovať spotrebu odpadu a rešpektovať prírodu! Príroda má iba uspokojovať rastúce potreby človeka?! Treba mať ustavične na pamäti, že zmena vlastností krajiny, jej úbytok, alebo strata prírodného bohatstva je bumerangom pre človeka, ktorý sa dopadá na jeho život a zdravie. Stopy nezákonného využívania lesných zdrojov sú nešťastím pre ľudí žijúcich pod nimi. Poľnohospodárstvo stojí bokom? Nespôsobuje eróziu pôdy? Myslí niekto z nich na pomoc pôde v podobe jej terasovania? Vytvárajú sa lesné pásy na ochranu pred vetrom, menia na lánoch typ, hustotu a vek vegetácie? Dýchame všetci vzduch nasýtený nielen kyslíkom, ale aj vdychujeme aj škodlivé suspendované častice a plyny. Berieme do úvahy milióny automobilov, námorných lodí, lietadiel? Skládky nebezpečného odpadu sú zabezpečené proti ich presakovaniu do pôdy, vody?

Environmentálne problémy sú navôkol nás. Ich riešenie závisí od každého z nás. Niekto môže využívať alternatívne palivo, kúpiť si elektrické vozidlo, cestovať na bicykli, viac využívať hromadnú dopravu, Dôsledne uplatňovať separovaný zber, opustiť model spotrebiteľskej spoločnosti, využívať recykláciu odevu vo forme SWAP (nový spôsob znovupoužívania odevov prostredníctvom výmeny), využívať upcykling (výroba nového oblečenia zo starého), zamerať sa na „nulový“ odpad, nakupovať v bezobalových obchodoch, realizovať zber odpadkov v prírode ako dobrovoľníctvo, jednoducho pripojiť sa k rôznym environmentálnym organizáciám.

Je veľa podôb dobrého života. Neexistuje len jedna jediná ako vzor. Našou spoločnou úlohou je vytvoriť pre každé teritórium jeho „vlastný“ dobrý život, ktorý vychádza zo spoločných základných životných princípov – a to je harmónia ľudí s prírodou. Vieme, že ani nikto nepríde ako „zelený mesiáš“, ktorý by priniesol „riešenie“. Vieme, že podieľať sa na ochrane našej planéty – musíme všetci, lebo ide o všetko – o obranu nášho života a spoločných existenčných predpokladov pre celé ľudstvo. Ničenie prírody sa nezastaví pred našimi dverami. Každý sa môže sám za seba rozhodnúť, či sa pripojí k spoločným protestom proti veľkovýkrmniam a industrializovanému poľnohospodárstvu, k občianskej iniciatíve proti privatizácii vody, za každý boj za centrum mesta bez áut, aby devastácia ekosystémov bola považovaná za medzinárodný zločin, vymaniť sa spod diktátu potravinárskych koncernov a obchodných reťazcov. Minimálne k tomu všetkému, ale i viacerým ďalším iniciatívam – sa môžeme pripojiť. Vždy byť aktívnym v „iniciatíve zdola.“ Kedykoľvek. Nečaká nás nič menej ako globálne šťastie.